

V Brně, 29. 4. 2015

Posudek na disertační práci „The Influence of the Cyber Terrorism Threat on the American Security Policy“, autor práce ing. Tomáš Rezek

Disertační práce ing. Tomáše Rezka se zabývá relevantním a aktuálním tématem soudobé politologie, mezinárodních vztahů a bezpečnostních studií, a to kybernetickou bezpečností, konkrétně pak vlivem hrozby kyberterorismu na americkou bezpečnostní politiku. V globálním rámci se jedná o téma, které bylo již z různých úhlů pohledu analyzováno, v českém prostředí se nicméně jedná o první takto podrobné zpracování tématu.

Na práci lze ocenit autorovu snahu o identifikaci důležitých problémů soudobé kybernetické bezpečnosti z pohledu USA se vztahem ke kyberterorismu, dále to, že shromáždil velké množství faktografických údajů, formuloval výzkumné cíle a otázky a pokusil se o strukturaci práce směřující k zodpovězení výzkumných otázek. Práce je psána kvalitním vědeckým jazykem.

Z pohledu oponenta mám k práci dvě zásadní připomínky, které spolu navzájem souvisejí. První se týká toho, že autor pouze ve velmi omezené míře zahrnul do práce stávající stav poznání daného tématu a v seznamu zdrojů opominul celou řadu důležitých titulů (kapitola „Current Research of the Topic“ na str. 15-16 je značně „poddimenzovaná“). Druhá připomínka směřuje k nedostatečné konceptualizaci klíčových pojmů, především pojmu „bezpečnostní politika“.

Autor postupuje v zásadě logicky, když se snaží nejprve analyzovat definice terorismu a následně specifikovat terorismus. Není však jasné, podle jakého klíče vybíral definice v podkapitole 6. 2. Přitom nevyužil doposud zřejmě nejvýznamnější shrnutí definic terorismu od Alexe P. Schmida v jeho kapitole v Routledge Handbook of Terrorism Research z roku 2011. Za ještě větší problém považuji, že autor nevyužil v definiční části o kyberterorismu výsledky týmu „The Cyberterrorism Project“ (<http://www.cyberterrorism-project.org/>). Do práce by samozřejmě bylo možné doplnit celou řadu dalších titulů, zmínit však pouze tři, protože související s další výtkou vůči práci týkající se konceptuální oblasti:

Jarvis, L. & Macdonald, S. (2014) : What is Cyberterrorism? Findings from a Survey of Researchers' Terrorism and Political Violence 37(1): 68-90.

Lord, Kristin, M. – Sharp, Travis, P. (2011): America's Cyber Future. http://www.cnas.org/files/documents/publications/CNAS_Cyber_Volume%20I_0.pdf

Wilson, Clay (2008), Botnets, Cybercrime, and Cyberterrorism: Vulnerabilities and Policy Issues for Congress, Washington: CRS, <https://www.fas.org/sgp/crs/terror/RL32114.pdf>

Výtka k nedostatečné konceptualizaci směřuje k tomu, že zatímco autor má snahu definovat kyberprostor, kyberbezpečnost, terorismus apod., nepokouší se podrobněji vymezit bezpečnostní politiku. Dále pak není jasné, jak přesně identifikuje (a případně měří) vliv hrozeb kyberterorismu na bezpečnostní politiku USA. V kapitole 11 se v zásadě zaměřuje hlavně na dokumenty, které spadají do politologické dimenze „policy“, resp. jsou jedněmi z výstupů politiky. Chybí však hlubší analýza vlivů na institucionální strukturu bezpečnostní politiky (v dimenzi polity) a především pak analýza debat a procesů v dimenzi politics. A pokud je práce zaměřena dominantně na mezinárodní vztahy, pak chybí zhodnocení dopadů kyberterorismu na jednání a pozice USA v mezinárodním prostoru.

Práce tedy pouze zčásti naplňuje obsah avizovaný v názvu, bez toho, aby autor svoji případnou selekci problematiky podrobněji vysvětlil. Obecně je v práci výrazná pozornost věnována analýze hrozeb (terorismu, kyberterorismu), ale relativně málo pozornosti je pak věnováno analýze politiky. Pokud by autor zaměřil svoji práci na hrozbu kyberterorismu pro bezpečnost USA, nikoliv na vliv na bezpečnostní politiku, byl by jeho přístup mnohem přesvědčivější.

Ve vazbě na předchozí kritiku považuji za podstatné zodpovědět dvě hlavní otázky:

1. Proč autor nevyužil uvedené tituly a výsledky projektů týkající se vymezení terorismu a kyberterorismu a nezahrnul je ani do kapitoly o dosavadním zpracování tématu.
2. Proč autor jasně nedefinoval, co chápe bezpečnostní politikou a jaká je vlastně v jeho práci operacionalizace „vlivu hrozby kyberterorismu na bezpečnostní politiku“?

Přes uvedené výhrady lze konstatovat, že autor prokázal schopnost vědecké práce a předložený text splňuje velkou část akademických standardů. Proto práci doporučuji k obhajobě.

Prof. JUDr. PhDr. Miroslav Mareš, PhD.